

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยจะกล่าวตามลำดับ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดแต่ละประเด็นเป็นลำดับไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน ดังนี้ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน
3. สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้เปรียบเทียบกับระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน
4. ปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 39 คน กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ จำนวน 231 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 77 คน รวมประชากรทั้งหมด 347 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง และพื้นที่การปฏิบัติภารกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติภารกิจและปัญหาของนักวิชาการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า เพื่อสอบถามการปฏิบัติภารกิจในงาน 4 ด้าน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยแต่ละข้อมีระดับการปฏิบัติภารกิจให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรค มี 2 ส่วน คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามปัญหาอุปสรรค และแบบปลายเปิด (open-end) เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความร่วมมือสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดเก็บข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ทั้งหมด 332 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76 และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ทั้ง 4 ด้าน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนา

ชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ในส่วนนี้การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดย

2.1 หาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีความคิดเห็นต่อ สภาพการปฏิบัติตามภารกิจและปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

2.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

2.3 ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ตามภารกิจของงานทั้ง 4 ด้าน ตามสมมติฐาน โดยใช้ค่าทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด จัดทำข้อมูล จัดลำดับ ความถี่ตามความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีดังนี้

1.1 ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ทั้งหมด 308 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เป็นจำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 91.77 ของประชากรในกลุ่มนี้ รองลงมาเป็น นักวิชาการศึกษา เป็นจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของประชากร ในกลุ่มนี้ และเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.77 ของประชากรในกลุ่มนี้ ตามลำดับ

1.2 พื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 308 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติภารกิจอยู่ในพื้นที่เขตการศึกษา 3 เป็นจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาอยู่ในเขตการศึกษา 4 เป็นจำนวน 93 คน

คิดเป็นร้อยละ 30.2 และอยู่ในเขตการศึกษา 2 เป็นจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน คือ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ปรากฏดังนี้

2.1 สภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้าน ของนักวิชาการศึกษาตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาในการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้านพบว่า งานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชนมีปัญหาลู่ในระดับน้อย ส่วนอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 สภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการ ศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ นักวิชาการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ทุกตำแหน่ง

2.3 ปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการ ศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ นักวิชาการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาของการปฏิบัติภารกิจด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 สภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้าน ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็น ของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้าน

งานส่งเสริมการศึกษาของวัยและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ปรากฏดังนี้

3.1 ผลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการปฏิบัติการกิจด้านงานติดตามประเมินผล และการพัฒนาชนบทนั้นผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยของความความคิดเห็นสูงกว่านักวิชาการศึกษา สำหรับอีก 3 ด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติการกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดสูงกว่านักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติการกิจด้านงานแผนงานและสารสนเทศนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีค่าเฉลี่ยของความความคิดเห็นสูงกว่านักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ สำหรับอีก 3 ด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติการกิจ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่

เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 แตกต่างกันที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อกำการวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 สูงกว่าเขตการศึกษา 4 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของ ประชากรที่ปฏิบัติการกิจในพื้นที่เขตการศึกษา 3 ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน และด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา สูงกว่าเขตการศึกษา 4 นอกจากนั้นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของ นักวิชาการศึกษา ปรากฏดังนี้

4.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษาที่สำคัญ ตามลำดับคือ ความเพียงพอของงบประมาณที่จะสามารถปฏิบัติการกิจให้ครบถ้วน ครอบคลุมได้ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการกิจ ความเพียงพอ ของสถานพำนัก และการขออนุญาตใช้สถานพำนักของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน และหน่วยงานสถานศึกษา และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติงานธุรการ จัดทำเอกสาร และงานพิมพ์

4.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา คือ ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือในการปฏิบัติการกิจให้เพิ่มขึ้น ควรกำหนดบทบาทและมีกฎหมายรองรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนควรได้รับการฝึก อบรมอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการ ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ มีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมา อภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ 4 ด้านคือ ด้านงานแผนงานและ

สารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษา
ของรัฐและเอกชน และด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา พบว่า

1.1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการ
ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของ
ประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัย
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอลิมพันธ์ สุวรรณชนะ (2536 : 127)
ที่พบว่า ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ ปฏิบัติงานในฐานะกระทรวง
ศึกษาธิการและองค์การกลางทางการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมใน
อำเภอ ด้านการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา
การศึกษา ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการควบคุมและส่งเสริมมาตรฐาน
การศึกษา และด้านการสนับสนุน การดำเนินงานการศึกษาอยู่ในระดับ
ปานกลาง อัมพร โภคา (2527 : 93) พบว่า สมรรถภาพในการบริหาร
งานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง พันทิพา แซ่ตัน
(2531 : 80) พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอตามโครงสร้าง
ใหม่ ปี 2527 อยู่ในระดับปานกลาง ไพโรจน์ เมืองเจริญ (2533 :
บทคัดย่อ) พบว่า การวางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
ในเขตการศึกษา 9 อยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิ์ ชูประสูติ (2533 :
ก-ข) ได้ศึกษากระบวนการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของ
ผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดตรัง พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการ
บริหารศึกษาธิการอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สุชล บุญไทย
(2531 : 67) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ
ในภาคใต้ของประเทศไทยเจ็ดด้านคือ การวางแผน การจัดองค์การ การ
บริหารบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และการ
งบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง สีสนะ เจะอุบง (2536 : 109) พบว่า
ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 2 โดยภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง และสมบูรณ์ ขวัญทอง (2532 : 54) พบว่า การ
ปฏิบัติงานตามบทบาทของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน
ในภาคใต้ของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภารกิจด้านการส่งเสริม

การศึกษาของรัฐและเอกชนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภารกิจดังกล่าวยังไม่สามารถปฏิบัติได้ในระดับมากพอที่จะทำให้พบปัญหา นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากภารกิจในคำบรรยายลักษณะงานมีมาก ไม่สอดคล้องกับอัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาที่มีอยู่ในแต่ละงาน ทำให้นักวิชาการศึกษาจำเป็นต้องใช้วิธีการประสานงานในการปฏิบัติภารกิจเป็นอเนกอย่าง มาก ดังนั้นภารกิจนี้จึงพบปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.2 การศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ จำแนกตามตำแหน่ง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ดังนี้

1.2.1 ผลการศึกษาสภาพในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากอัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่สอดคล้องกับปริมาณของภารกิจที่ได้รับโดยเฉพาะในระดับจังหวัดมักจะมีภารกิจพิเศษในส่วนของจังหวัดนอกเหนือจากภารกิจหลัก อนึ่ง อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ด้านธุรการ พิมพ์ดีด และงานจัดทำเอกสารในระดับจังหวัดมีความขาดแคลนเป็นอเนกอย่าง ยิ่ง ทั้งนี้หากพิจารณาเปรียบเทียบกับหน่วยงานข้างเคียงในระดับจังหวัดถึงอัตรากำลังทางด้านธุรการ พิมพ์ดีดและงานจัดทำเอกสารจะพบว่ามีสัดส่วนที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน แต่เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยพบว่า งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบทมีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ($\bar{X} = 3.04$) และอำเภอ ($\bar{X} = 3.13$) สูงกว่าอีก 3 ด้าน ในขณะที่นักวิชาการศึกษาเห็นว่า งานแผนงานและสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติภารกิจ ($\bar{X} = 3.04$) สูงกว่าอีก 3 ด้าน ซึ่งอาจแสดงว่ามีทัศนคติแตกต่างกันอยู่บ้างเล็กน้อย สอดคล้องกับความเห็นของ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 118) ที่ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งต่างกันอาจจะมีทัศนคติต่างกัน นอกจากนี้ยังอาจชี้ให้เห็นได้อีกว่าผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดให้ความสำคัญกับงานแผนงานและสารสนเทศยังไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผลของการจัดทำแผนงานในระดับจังหวัดเมื่อนำเสนอถึงระดับกระทรวงแล้ว ยังไม่ได้รับการตอบรับหรือร้องขอโดยเฉพาะโครงการริเริ่มใหม่ ๆ ที่แต่ละจังหวัด

จัดกำลังในแผนเพื่อของงบประมาณเพิ่มเติมมักจะไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเท่าที่ควร

1.2.2 ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการในภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮีสนะ เจอบุง (2536 : 109) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สมภักดี เจือกวัน (2533 : 85) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ มีทัศนะต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอื่น ๆ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน ที่ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอและนักวิชาการศึกษา เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีความเห็นว่ามีค่าความเป็นอันดับสองรองจากงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท นอกจากนี้ยังอาจคาดหวังว่าภารกิจด้านนี้จะสามารถปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ จึงให้ความสำคัญและพบว่า เป็นปัญหาสูงกว่าผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา

1.2.3 ผลการศึกษาสภาพในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่า โดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักวิชาการศึกษามีกรอบภารกิจที่กำหนดให้ไม่แตกต่างกันในทุกเขตการศึกษา จึงทำให้มีความเห็นว่าได้ปฏิบัติภารกิจอยู่ในระดับปานกลาง แต่หากพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยพบว่า ทุกเขตการศึกษา เห็นว่าด้านงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอาจชี้ให้เห็นว่านโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะให้

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ โดยที่หนึ่งในนั้นคือ ศูนย์ติดตามและประเมินผล นักวิชาการศึกษาศาสามารถปฏิบัติภารกิจได้สอดคล้อง และสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2.4 ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา ในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่า โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ จันทรภาโส (2536 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีพศึกษาภาคใต้ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและผู้ประสานงานวิชาการ อยู่ใน ระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและ เอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษานั้น ประชากรที่ทำการศึกษา ในพื้นที่เขตการศึกษา 4 มีความคิดเห็นว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของจังหวัดในเขตพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว ประชาชน ในพื้นที่จำเป็นต้องปรับตัวทั้งในการหาความรู้ด้านวิชาการและด้านการฝึกอาชีพ จึงทำ ให้มีความพร้อมที่จะรับการส่งเสริมความรู้ที่หลากหลายได้เป็นอย่างดี

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการ ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบางด้าน ที่มีปัญหาในระดับน้อย นอกจากจะเป็นเหตุจากทางด้านเศรษฐกิจ สังคม แล้วอาจเป็น ไปได้อีกว่า การประเมินผลการปฏิบัติภารกิจในแต่ละด้านภายในสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด อาจจะไม่เพียงพอ ทำให้การมองปัญหาของนักวิชาการศึกษายังไม่เกิดความรู้ สึกตระหนักในด้านนั้น ๆ อีกด้วย อนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 83) ได้ให้ ความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงได้เสนอให้ปรับปรุงโครงสร้างใหม่ของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอในการให้มีอัตราบุคลากร วัสดุ งบประมาณเพิ่มมากขึ้น หากได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง ย่อมเชื่อได้ว่าจะสามารถปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในระดับมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ขณะนี้

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อ่าเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อ่าเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่าความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถ ปานะเจริญ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาคำความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อ่าเภอ และนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด พบว่า ความคิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่องานข้อมูลแผนงานและโครงการ และงานประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ ตะปินา (2529 : 120) ที่ทำการศึกษากิจกรรมของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่า กิจกรรมของอาจารย์ฝ่ายบริหารและอาจารย์ทั่วไป ที่มีต่องานกิจการนักศึกษา โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักตราพร สิริโสภา (2535 : 122) ที่ทำการศึกษากิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 พบว่าข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครูมีการรับรู้ต่อการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากรโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โสภา (2527 : 118-119) ที่ทำการศึกษาสรรพภาพในการบริหารงานของศึกษาธิการ อ่าเภอในภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด นายอ่าเภอ ศึกษาธิการอ่าเภอ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดและอ่าเภอ สังกัดกรมสามัญศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีทัศนคติต่อสรรพภาพในการบริหารทั้ง 4 ด้านของศึกษาธิการอ่าเภอแตกต่างกัน

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติภารกิจของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม มีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก และมีผลกระทบซึ่งกันและกันทำให้รับทราบการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีอยู่ด้านหนึ่งที่มีความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ มีความแตกต่างในระดับที่สูงกว่า นักวิชาการศึกษา คือ ด้านงานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถ ปานะเจริญ (2530 : 98) ที่ทำการศึกษาคำคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่องานตรวจสอบนิเทศ และติดตามผล แตกต่างกันอาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ได้รับความรู้การปฏิบัติการกิจด้านนี้มากกว่าด้านอื่น ในขณะที่นักวิชาการศึกษาเองมีความเห็นว่าได้ปฏิบัติการกิจในทุก ๆ ด้าน ที่ระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตามจากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกันนั้น น่าจะเป็นผลดีในการปฏิบัติการกิจทั้งระดับจังหวัด และอำเภอที่จะร่วมกันปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา พบว่าความคิดเห็น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด สูงกว่าความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โภคา (2527 : 118) ซึ่งทำการศึกษาสรรพภาพในการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล และประจำอำเภอ สังกัดกรมสามัญศึกษา มีทัศนคติต่อสรรพภาพในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ แตกต่างกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัดสูงกว่าทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิด รู้และเข้าใจภารกิจและขีดจำกัดในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา พร้อมกับมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษาในระดับสูง

หากพิจารณาผลการวิจัยซึ่งไม่สอดคล้องกัน ของอนันต์ จันทรภาโส (2536 : 74) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษาภาคใต้ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารกับผู้ประสานงานวิชาการไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกรมอาชีวศึกษาได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารงานสถานศึกษา พุทธศักราช 2529 ได้กำหนดสายการบังคับบัญชา หน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนทั้งขอบข่ายงาน อำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ อีกทั้งมีการสื่อสารภายในองค์กรที่ดี เช่นการประชุมนัดหมายชี้แจงในทุกระดับ ทั้งประชุมใหญ่และย่อย การมีอุปกรณ์ช่วยในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ และวิทยุสื่อสาร เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นที่แตกต่างกันที่มีต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา เกิดจากความคาดหวังในระดับสูงต่อบทบาทในการกิจของนักวิชาการศึกษา โดยที่ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดคาดหวังว่านักวิชาการศึกษาจะสามารถปฏิบัติภารกิจได้มากกว่าปัจจุบันหากได้ปัจจัยด้านอื่นมาสนับสนุนรวมทั้งได้มีการฝึกอบรม พัฒนา นักวิชาการศึกษาอย่างเต็มที่ ในขณะที่นักวิชาการศึกษาซึ่งปฏิบัติภารกิจในสภาพที่ซึ่งไม่พร้อมสมบูรณ์อาจมีความเคยชินกับปัญหาที่เกิดขึ้น และประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในองค์กรน่าจะมีผลต่อการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา ทำให้เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติภารกิจน้อยกว่าผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด

หากพิจารณาผลการเปรียบเทียบเป็นรายด้าน ยังพบอีกว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ที่มีต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ สูงกว่าความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โภคา (2527 : 95) ที่ทำการศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ พบว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน

มัธยมศึกษา ประจำตำบลและประจำอำเภอ สังกัดกรมสามัญศึกษา และ
ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน แตกต่างกัน สอดคล้องกับความเห็นของ นพพงษ์
บุญจิตราคุลย์ (2527 : 118) ที่กล่าวว่า ผู้ดำรงตำแหน่งต่างกันอาจ
จะมีทักษะต่างกัน และ ชงชัย สันติวงศ์ (2519 : 430) เห็นว่าบทบาท
หรือตำแหน่งแตกต่างกันเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการตีความข่าวสารและข้อมูล
แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3
และ 4 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน และพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจลิมพันธ์
สุวรรณชนะ (2536 : 131-132) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของ
ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในเขตการศึกษาต่างก็มีผลการปฏิบัติงานต่างกัน โดยเขตการศึกษา 2
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเขตการศึกษา 3 และ 4

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกรอบภารกิจของนักวิชาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เหมือนกันทั่วประเทศ ประกอบด้วยลักษณะ
งานของศึกษาธิการอำเภอ ถึงแม้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาระงานของ
ศึกษาธิการจังหวัด แต่จำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงาน และประชาชน
ในพื้นที่อำเภอนั้นโดยตรง ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่เขตการศึกษา 2 ส่วนใหญ่
นับถือศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด ให้ความเชื่อถือต่อผู้นำศาสนาเป็นอย่างดียิ่ง
และส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการติดต่อสื่อสาร แต่ภาระงานของนักวิชาการ
ศึกษาที่จะต้องประสานงานกับประชาชนในพื้นที่โดยตรงมีน้อยกว่า

2.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3
และ 4 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
ซึ่งหากพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา
ในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าเขตการศึกษา 4
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา

ในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าเขตการศึกษา 4 ในด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน กับงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอลิมพันธ์ สุวรรณชนะ (2536 : 132) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า ระดับการปฏิบัติภารกิจของเขตการศึกษา 2 สูงกว่าเขตการศึกษา 3 และ 4 โดยที่เขตการศึกษา 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน กับงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา สูงกว่าเขตการศึกษา 4 หากพิจารณาจากผลการวิจัยของ เอลิมพันธ์ สุวรรณชนะ (2536 : 132) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านศึกษาธิการอำเภอในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานสูงกว่าศึกษาธิการอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 4 เกือบทุกด้าน

จะเห็นได้ว่าปัญหาการปฏิบัติภารกิจ น่าจะสอดคล้องกับผลการปฏิบัติ นอกจากนี้จากคำถามปลายเปิดความชัดเจนของบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา อาจเป็นเหตุของความแตกต่างของความคิดเห็นข้างต้น

3. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ความเพียงพอของงบประมาณที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ ความเพียงพอของเครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะ ในการปฏิบัติภารกิจ อัตรากำลังทั้งนักวิชาการศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติด้านธุรการ การจัดทำเอกสารและงานพิมพ์

สำหรับข้อเสนอแนะคือ รัฐควรจัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้เพิ่มขึ้น สนับสนุนเครื่องมือการปฏิบัติภารกิจ จัดการอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น และควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในประเด็นนี้การจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นประเด็นที่สำคัญ โดยที่กระทรวงศึกษาธิการควรจะดำเนินการให้นโยบาย

การระดมการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ทั้งในด้านอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะกรมเจ้าสังกัดของ นักวิชาการศึกษา เมื่อทราบว่าสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ ของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง หากประสงค์จะเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจให้เพิ่มมากขึ้นน่าจะ ได้ มีการพิจารณาแนวทางดังนี้

- 1.1 ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ ควรเร่งรัดการจัดสรรรถยนต์ให้ สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ รวมทั้งควรพิจารณาเพิ่มรถยนต์ให้กับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดเพิ่มขึ้น อย่างน้อยจังหวัดละ 1 คัน พิจารณาเพิ่มอุปกรณ์ สื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ โทรสารให้ทั้งระดับจังหวัด และ อำเภอ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจทันต่อเหตุการณ์ พิจารณาเพิ่มอุปกรณ์ด้านการ จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์

- 1.2 ด้านบุคลากรควรพิจารณาสนับสนุนบุคลากรที่จะช่วยปฏิบัติงานด้าน ชุมชน การจัดทำเอกสาร และงานพิมพ์ ทั้งจังหวัดและอำเภอ โดยการเพิ่ม ในส่วนของลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งจะได้บุคลากรที่มีความคล่องตัวสูง เนื่องจาก มักจะเป็นผู้ที่จบการศึกษาใหม่ ๆ และยังเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงาน ในทำนองเดียวกันในระดับอำเภอ ควรดำเนินการในลักษณะเดียวกัน เพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติงานของจังหวัด

- 1.3 เพื่อให้เกิดผลในการคุ้มครองงบประมาณและการสนับสนุนอย่าง แท้จริงควรพิจารณาเน้นนโยบายเพ็ชงนโยบายเค็ดวที่จะให้เจ้าหน้าที่ใน ระดับล่างลงมาปฏิบัติให้บังเกิดผลเสียก่อนจึงค่อยขยายผลของนโยบาย

- 1.4 ควรจัดประกวดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจากผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น จังหวัดที่ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา

ให้กระทรวงได้รวดเร็วและสมบูรณ์ที่สุด มีผลงานดีเด่นในโครงการใด โครงการหนึ่ง อาจเป็นงานของกรมอื่นก็ได้ที่ได้ฝากให้สำนักงานช่วยปฏิบัติ แทน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติการกิจได้อีกทางหนึ่ง

2. ในส่วนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรพิจารณาสนับสนุนให้นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติงานให้เต็มที่โดยพิจารณาแก้ปัญหาในด้านบุคลากรที่จะช่วยปฏิบัติงานด้านธุรการ การจัดทำเอกสารและการพิมพ์เป็นลำดับที่เร่งด่วน

3. สำหรับนักวิชาการศึกษาเองควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายจังหวัดและกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีผลงานเด่นเพียงพอที่จะนำไปเจรจาขอการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณต่อไป โดยงานที่จะดำเนินการต้องเป็นงานที่ทำให้เห็นว่าประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนทั่วไป อย่างเป็นรูปธรรม และเห็นได้ชัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรจะได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเป็นการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ภาคอื่น หรือด้านอื่น หรือในระดับอำเภอ
2. คุณลักษณะของนักวิชาการศึกษาที่สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในฐานะตัวแทนองค์กรกลางของกระทรวงศึกษาธิการ
3. แนวทางความเป็นไปได้ของการรวมตัวเป็นองค์คณะบุคคลที่มีส่วนมาช่วยเหลือการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพ หรือก่อให้เกิดสภาพการศึกษาระดับจังหวัด, อำเภอ, ท้องถิ่น
4. การศึกษาความจำเป็นในการจัดบุคลากรและอุปกรณ์ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา
5. ศึกษาการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ